

Stratégia diablovho pokúšania

Diabol vo svojom úsilí získať človeka na svoju stranu a ovládnuť hrad jeho srdca používa rôznu taktiku. Dnes si uvedieme tri prirovnania, ktorými nám sv. Ignác z Loyoly jeho útoky na nás približuje.

Ignác zlého ducha pripodobňuje vojenskému veliteľovi, záletnému mužovi a napokon žene s panovačnými sklonmi. Rozoberme si postupne, čo tieto prirovnania znamenajú v praktickom duchovnom živote.

VOJENSKÝ VELITEĽ. Diabol sa správa ako vojenský veliteľ, ktorý sa chystá dobyť určitú pevnosť. Keď ju už so svojím vojskom obkľúčil, hľadá jej najzraniteľnejšie miesto, cez ktoré opevnením najľahšie prenikne. Podobne zlý duch útočí na srdce človeka, ktoré je ním dobýjanou pevnosťou. Hľadá naše najslabšie a najzraniteľnejšie miesto. Čo to môže byť? Naša slabá viera, beznádej, bojazlivá láska; ale taktiež každá iná zanedbávaná čnosť. Ďalej to môže byť naša opustenosť, samota. Alebo naša neschopnosť ovládať svoje city, vášne a pod. Toto sú trhliny na hradbách nášho srdca, ktorými diabol môže poľahky – využitím príležitosti, ktorú mu poskytujeme – vniknúť.

Čo proti tejto jeho stratégii robiť? Spytovať si svedomie a pýtať sa: Aká je moja viera, nádej, láska? Som odvážny - hlavne čo sa týka otázok viery a mravov? Pestujem si zdravý úsudok a pravú múdrosť? Pestujem čnosť miernosti; nelipnem na niektorých veciach? Som spravodlivý? Ako je to s mojou pokorou? Ovládam svoje city a vášne? Ako vypĺňam svoju samotu? Neod dávam sa falošnému snívaniu – o tom, ako by mi bolo lepšie s iným človekom, na inom mieste, v inej práci a pod.? Rozhodnosť, jasný životný cieľ, konanie čohosi zmysluplného – to je dobrý prostriedok do boja proti tejto taktike Zlého.

ZÁLETNÝ MUŽ. Zlý duch sa podľa Ignácovho druhého prirovnania podobá záletnému mužovi. Keď záletník s nekalým úmyslom zvädza slobodné dievča alebo vydatú ženu jeho snahou je, aby o jeho úmysle mlčala, aby o ňom pred nikým nehovorila. V opačnom prípade bude prezradený a jeho úsilie bude márne. Tak podobne koná zlý duch, keď zvädza človeka na hriech: neželá si, aby človek nejakým spôsobom prezradil jeho ponuky a navádzanie na zlé. Čo konkrétne to môže byť? Nieкого môžu prenasledovať zlé myšlienky najrozmanitejšieho druhu: je navádzaný ublížiť, či už niekomu druhému alebo sebe; jeho hlavou sa môžu preháňať najnemravnnejšie myšlienky a predstavy; alebo prežíva smútok, strach a podobné emócie. Zlý duch ho nabáda, aby o tomto mlčal a nikomu o tom nič nehovoril.

Ignác, ale aj iní duchovní Otcovia a starodávna prax Cirkvi však hovorí, aby sme o takýchto vnútorných stavoch s niekým, komu dôverujeme, hovorili: môže to byť s najbližším príbuzným, priateľom; ale nakoľko ani im nemôžeme a nedokážeme všetko povedať, tak treba o tom hovoriť so spovedníkom, alebo s duchovným vodcom. V niektorých kláštoroch bola prax: každý večer o týchto veciach hovoriť predstavenému. Niečo podobné by mohlo byť i predmetom večernej modlitby v rodinách.

Duchovná skúsenosť hovorí, že podobne ako bez pomoci zrkadla neuvidíme svoju tvár, tak nikto nedokáže vidieť svoj duchovný život bez pomoci druhého človeka. Až dobré duchovné vedenie nám dáva istotu, že sa neriadime nejakými neusporiadanými, podvedomými vnútornými motívmi, ale milosťou, ktorú nám dáva Boh skrze Ježiša Krista.

ŽENA S PANOVAČNÝMI SKLONMI. Napokon je tu prirovnanie ženy s panovačnými sklonmi. Podľa Ignáca má ona nad mužom prevahu dovtedy, dokiaľ jej zo strachu ustupuje. Keď sa jej však rázne

vzoprie, dá sa na ústup. Podobne podľa tohto prirovnania koná i zlý duch. Ak človek diablove ukáže, že sa ho bojí, vtedy akoby dokorán otvorí dvere jeho zúrivosti a beštiálnej pomstychtivosti. No len čo sa mu s vierou a odvahou vzoprie, ujde preč – jeho pokúšanie prestane.

Diabol využíva každú našu nerozhodnosť, každú dvojznačnosť, každé pochybovanie, skrátka každý vnútorný zmätok. Z vlastnej skúsenosti môžeme dosvedčiť, ako bol neraz práve nedostatok rozhodnosti začiatkom nášho vnútorného chaosu a nakoniec hriechu. Zlý duch je tým silnejší, čím je človek neistejší. Naopak, keď sa človek správa rozhodne a jasne, vtedy pokušenie zlého ducha stráca na sile. Písmo nás nabáda k odvahe: „Vzoprite sa diablove pevní vo viere; a ujde od vás“ (1 Petr 5, 9; Jak 4, 7). Robiť pravý opak toho, k čomu Zlý pokúša, to býva praktickým zrealizovaním tohto slova Písma. V. E. Frankl hovorí o vzbudení si „paradoxnej intencie“: želať si to, čoho sa bojíš. Tvoju hlavu ovláda vtieravá myšlienka, že nezaspíš, a všetok tvoj strach je na ňu sústredný? Nič iné si tak neželať ako to, aby si celú noc bdel! To je paradoxná intencia – to je robiť pravý opak toho, na čo nás Zlý pokúša; to znamená s vierou sa vzoprieť onej beštii.

To je teda stratégia, ktorú Zlý používa v boji proti nám. Ak budeme obozretní a budeme mať na pamäti túto jeho taktiku, s pomocou Božou ho môžeme premôcť. Kristus už nad ním zvíťazil a svoje víťazstvo prisľúbil i nám, ktorí sme s Ním jedno.